

militaire dienst was verleend: van elke honderd dienstplichtigen die medisch waren goedgekeurd, kregen vijf-en-twintig tot dertig een vrijstelling. Bovendien was van de herhalingsoefeningen der dienstplichtigen niet veel terechtgekomen: men kon in '40 een deel van de ruim dertienduizend miliciens en een groot deel van de bijna achttienduizend landstormers niet langer als geoefende militairen beschouwen. Hetzelfde gold voor de reserve-officieren: in '40 ca. achttienhonderd. Al die reservisten zouden na het uitbreken van de oorlog in de *Pacific* in werkelijke dienst geroepen worden.

★

Als beroepsleger had het Knil een dubbele functie die door de Defensiegrondslagen van '27 was bevestigd: het was een politieleger en het was tegelijk een leger dat een eerste aanval door een buitenlandse vijand moest afslaan. Voor de eerste taak waren lichte wapens voldoende, de tweede daarentegen vergde zwaardere en vergde ze in groter verscheidenheid. Het gevolg hiervan was dat uit de kleine detachementen van het Knil die in de Buitengewesten de politietaak vervulden, voortdurend officieren, onderofficieren en manschappen tijdelijk naar Java moesten worden verplaatst om daar in de moderne oorlogvoering geschoold te worden. 'Het Javaleger', aldus later ter Poortens chef-staf, generaal Bakkers,

'verkeerde daardoor vrijwel permanent in een toestand van opleiding. Dit had het aanzien gegeven aan de voor een beroepsleger zeer merkwaardige figuur dat elk oefenjaar met zeer elementaire opleidingen aanving. Het Javaleger en wel in het bijzonder de infanterie was dus als het ware een doorgangshuis voor de bezettingstroepen der Buitengewesten en dientengevolge nimmer in een toestand van rust'¹ —

er was eigenlijk nog méér onrust dan deze beschrijving doet vermoeden want dat Javaleger moest óók nog zorgen voor de eerste oefening van de meeste dienstplichtigen.

Het beroeps-Knil had bij het uitbreken van de oorlog in de *Pacific* een

¹ R. Bakkers: 'Het Knil', p. 9.